

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америка СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Таг. „Свобода“: ВЕрген-4-0807/4-0237 — Таг. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЛОВЕТ-СЕКРЕТАР ОБОРОНИ, ЗАМІСТЬ МАРШАЛА

Вашингтон, 12 вересня. — „Найвищий сучасний американець“ — як його назвав президент Труман, генерал армії, Джордж Катлет Маршал, пішов у відставку з посади секретаря оборони на 70 році життя, подаючи як причину „особисті“ справи і заявляючи, що він далі буде готовий до „кожночасної хвильової служби“, яку б йому призначив президент.

У письмі до президента Маршал пригадав, що він мав виконувати обов'язки секретаря оборони тільки до 30 червня 1951 р., однак лишився на становищі повний рік. Президент Труман, приймаючи до відома постанову секретаря оборони, відповів, що робить це тільки з великою неохотою, вважаючи, що „жоден-інший чоловік не прислужився своїй країні більше і більш патріотично“ як Маршал. Кар'єра Маршала почалася з його становлення лейтенанта в армії 49 років тому. Згодом він став головою генерального штабу армії, будучи на цьому становищі шість років під час другої світової війни; потім був два роки секретарем стейту і один рік секретарем оборони. Як голова ген. штабу, він організував наймогутнішу американську армію в історії і попрямував її до перемоги в другій світовій війні. Як секретар стейту, він склав план економічної допомоги європейським країнам, званий „Планом Маршала“ у боротьбі проти комунізму. За окремим актом Конгресу, ген. Маршал посів пост секретаря оборони з початком Корейської війни і поробив усі заходи, щоб не допустити до опанування Кореї комуністами. Його відставку прийняв Конгрес — за винятком деяких республіканців — з правдивим жалем, як зрештою й ціла нація.

МАРШАЛ І ЛОВЕТ. Негайно після ретрації ген. Джорджа С. Маршала (ліва) з посади секретаря оборони, президент Труман іменував на цей пост дотеперішнього заступника ген. Маршала, Роберта А. Ловета (справа). Ген. Маршал висловив, що „вирішальною особистою причиною“ заставили його залишити державну службу, в якій він віддав працязнак впродовж 50 років.

ЗМІНИ НА АМЕРИКАНСЬКИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПОСТАХ В ІНДІ І ІРАНІ

Вашингтон. — Рівночасно з повідомленням про зміну на пості секр. оборони, повідомлено про переставку на двох важливих дипломатич. американ. іранських постах в Індії й Ірані. Президент Труман звернувся до Сенату, прохачиючи затвердження номінації Честера Боллеса, воєнного адміністратора цін, американським амбасадором до Індії і Непалу, на місце дотеперішнього амбасадора Лоя В. Гендерсона, що буде перенесений на такий сам амбасадорський пост в Ірані. Дотеперішній амбасадор в Ірані, д-р Генрі Ф. Греді, подався у відставку, яку президент Труман прийняв „з великим жалем“, підносячи високо заслуги цього визначного дипломата. Найменування Боллеса є першим його дипломатичним призначенням, тоді як Гендерсон має за собою вже довгі роки дипломатичної служби, теж в Соев'язному Союзі і головно в незалежних колиш. Балтійських республіках.

На місце Маршала приходить на становище секретаря оборони, згідно з вимогами закону, світська людина, Роберт А. Ловет, як, згодом, за рекомендацією Маршала. Ловет має 56 років. Він був влітку в Нью-Йорку, коли був призначений підсекретарем стейту, працюючи помішником ген. Маршала від липня 1947 р. до січня 1949 р.; описля був підсекретарем оборони разом з ген. Маршалом цілий рік. У першій світовій війні Ловет був морським літуном. Його вважають за першокласного знавця літунських справ. Переважна більшість Конгресу, як демократи так і республіканці, з радістю привідала призначення Ловета на становище секретаря оборони і нема сумніву, що на новій посаді він буде негайно затверджений Сенатом. Нові призначення з нагоди відставки Маршала.

Призначаючи Ловета на секретаря оборони, президент покликав на його місце як підсекретаря Вільяма К. Фостера, теперішнього адміністратора економічної кооперації, яка завідує Планом Маршала. Він був давніше, від 1946 до 1948 р., підсекретарем торгівлі. Адміністратором економічної кооперації став Річард М. Віссел, теперішній заступник адміністратора. Всі ці найменування мають бути затверджені Сенатом.

СВІДОН У ПРОЦЕСІ ПРОТИ НЬО-ЙОРСЬКИХ ПОЛІСМЕНІВ УТИК, ОДНАКЕ ІОЛО ЗЛОВИЛИ

Нью-Йорк. — Гері Гросс, голова синдикату незаконної гри в Брукліні, який був затриманий судом, як головний свідок проти 18 обвинувачених у спілці з ним поліціантів, але був випущений на волю за порукою \$25,000, утік був з свого дому в Атлантик Сіті у вівторок увечері, коли детективи прийшли за ним, щоб привести його як свідка до суду на середу. Суддя Семюел Лібовіц, який провадить судову розправу, негайно відкликав поруку і видав наказ арештувати Гросса, а нью-йорська поліція розіслала наказ про арешт по всій країні. Коло год. 6 вечера, Гросса затримали на перетині майдану в Атлантик Сіті, Н. Дж. Там часом прокуратор повіту Кінгс, у Брукліні, оголосив листи (які дістала дружина Гросса) з погрозами знищення цілої родини Гроссів, якщо він зважиться свідчити проти обвинувачених полісменів. Арештований в Атлантик Сіті Гросс заявив, що він не втікав, а тільки вийшов на прогулюнку. Він заявив, що не буде боротися проти видачі його стейтом Нью-Джерсі в руки поліції стейту Нью-Йорк і добровільно поїде до Брукліна як свідок.

В АМЕРИЦІ

Вітаміни, що збиває бацили туберкульозу в людських організми, відкрив хемік університету Каліфорнії, д-р Петро Т. Саг. Із санаторії в Діванон, в Малій Азії, повідомляють, що половина тамешніх туберкульозних пацієнтів перемогла недугу після заживання сульфурового препарату з вітаміном С. Це оприлюднено на міжнародній з'їзді хеміків у Нью-Йорку.

Законопроект для призначення азалою 84 естонцям, які втекли з-під Совітів і приїхали чинно до Флориди в 1948 році, зголосив сен. Герберт Г. Лімен. Досі вони перебували в Америці тимчасово за дозволом президента.

Злодій обкрадав поліціанта на з'їзді поліціантів в готелі в Асбері Парк у стейті Нью-Джерсі. Патрольний Діан Голмс з Готорі, Н. Дж. втрапив таким способом \$94 і годинник.

Старі люди так само добре витримують медичні операції, як і молоді, як це стверджено на з'їзді геронтологів в Ст. Луїс. Говорено теж про добрі успіхи відмолодження 76-річних жінок за допомогою гормонів.

ЗАХІД ОДНОДУШНИЙ В БОРОТБІ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ

Вашингтон. — Міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції продовжують тут свої наради та обмін думок відносно спільної акції для припинення наступу совєтського комунізму в світі. Хоча з цих нарад не проголошується офіційних повідомлень, проте в офіційних колах не скривається оптимізму щодо дальших можливостей боротьби проти комунізму. Причиною оптимізму мала б бути у великій мірі однодушність західних великодержав щодо способів і засобів цієї боротьби. В дотеперішніх нарадах обговорювано головно необхідність нового контрактного договору з Німеччиною та справу подання Греції і Туреччині для прийняття їх до Атлантикського Пакту. Обидві справи сильно піддержують

АДЕНАУЕР ДОМАГАЄТЬСЯ „СПРАВЖНОЇ ВОЛІ“ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький манплер д-р Конрад Аденауер, промовляючи в парламенті на зібранні в честь президента Теодора Гойса в другу річницю його вибору, домагався „справжньої волі“ для Німеччини, в заміну за її участь в західній оборонній підготовці. Аденауер говорив: „Західний світ, що бажає собі німецької співпраці в обороні миру і волі, мусить здати собі справу, що тільки вільна, справді вільна нація зможе

АМЕРИКАНЦІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВИДАТИ ЧЕХАМ ВТІКАЦЬКИЙ ПОЇЗД

Сельб-Плесберг, Німеччина. Американські окупаційні власті в Німеччині відмовилися видати чеським комуністам поїзд, що два дні тому прорвав залізну заслонку, та разом зі 111 пасажирами втік на Захід. Втечу організував машиніст поїзту, Фразек Ядра, та 25 інших пасажирів, включно з жінкою і двома дитими машиніста. Усім їм американські власті вже признали право азилу в Західній Німеччині. 87 інших пасажирів того поїзту, між ними деякі активні комуністи, висловили бажання вернутися назад до Чехословаччини. З поінформованих джерел заявляють, що теж ці пасажирки можуть бути задержані та використані як закладники за заарештованого і засудженого чеськими більшовиками американського кореспондента Овтіса.

ВТІКАЧІ З ПІДСОВЄТСЬКОЇ ПОЛЬЩІ ПРИХАЛИ ДО КАНАДИ

Монтреал, у Канаді. — Чотири молодих поляків, які втікли з під-совєтської Польщі в серпні літаком до Швеції, приїхали шоймо до Канади. Їх спровадила організація Інтернешенел Реско Коміті, щоб захистити їх від комуністичної небезпеки в Європі.

СОВЕТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ВКЛАДУ В БЮДЖЕТ О.Н.

Нью-Йорк. — Совєтський представник в бюджетово-калькуляційному комітеті Об'єднаних Націй, якийш А. А. Солдатов, запропонував вчора, щоб американський фінансовий вклад в бюджет Об'єднаних Націй збільшити з дотеперішніх 38,9% до кругло 50%. Інші делегати були помітно заскорожені такою пропозицією представника, совєтська країна якого постійно заповідає заломання американського капіталізму. Совєтський представник твердив, що Злучені Держави повинні покривати половину всіх витрат Об'єднаних Націй, бо вони „можуть“ це зробити, не маючи тих господарських труднощів, з якими мусять боротися країни, що були знищені під час війни. — Річний бюджет О. Н. планується на 46,568,300 доларів. Комітет зі свого боку планує зменшити американський вклад в бюджет на 2,02%, а вклад Совєтського Союзу та його сателітів збільшити на приблизно 4 проценти.

У КУЛАЧНИМ ЗМАГАННІ ЗДОБУВ ПЕРЕМОГУ АМЕРИКАНЕЦЬ НАД БРИТІЙЦЕМ

Нью-Йорк. — Шоугар Рей Робінсон, давно визнаний провідним змагунем у боксі, здобув перемогу в боротьбі проти свого противника — британського чемпіона Ренді Торпінана, і здобув назад чемпіонат для Америки в середньотяжкій атлетичі. Боротьба відбулася на рингу площі Поло Гранд, за участю 61,370 глядачів, які напружено слідували за кожним рухом обох змагунів, бо тут шлося про національну гордість американців і британців і про великі суми виграшів в закладах за перемогу однієї або другої

ЧЕРВОНІ ВІДКИДАЮТЬ АЛІАНТСЬКЕ ВИПРАВДАННЯ В СПРАВІ КАЕСОНГУ

Токіо, 13. вересня. — Пейпінська комуно-китайська радіовисільня заповідавчора, що червоне командування в Кореї відкине аліантське виправдання за помилковий обстріл неутралізованої зони Каесонгу залюбки аліантським літаком. Випадок обстрілу трапився минулого понеділка, коли один аліантський літак, збившись з курсу в поганій погоді, відкрив кулеметний вогонь на освітлені місяця в районі неутралізованого міста Каесонг, вибраного комуністами на переговори в справі перемир'я. Самі переговори були перервані червоними перед трьома тижнями під закидом інших порушень неутралізованої зони, що аліантське командування рішучо заперечило. Відносно понедількового випадку голова аліантської делегації на переговорах, адмірал Джой, переклав комуністичну командування виправдання. Комуністи це не відповіли на це виправдання офіційно, але пейпінське радіо вже наперед заповідало, що таке виправдання буде відкинуто, бо треба вважати „абсурдом“ твердження, що Каесонг міг бути обстріляний „помилково“. Пейпінське радіо досі досить часто заповідало наперед акцію червоного командування а його „пропортив“ в цій справі звичайно здійснювалися. Рівночасно з цим передано довге звідомлення комуністичного командування про понедільковий випадок обстрілу передмістя Каесонгу залюбки аліантським літаком. В цьому звідомленні наважся випадок „це одним важким, прокативним порушенням“ неутралізованої зони та дається висновок, що „нова важка провокація з понеділка 10-го вересня дала це один зайвий доказ, що аліанти тенденційно порушують договір про неутралізацію для унеможливлення дальших переговорів.“ З дотеперішньої поведінки червоних та з тону їхніх офіційних заяв і неофіційних пропагандистських тверджень аліанти роблять висновок, що червоні тенденційно відкидають всілякі причини для перерви в переговорах і тим самим продовження теперішнього стану ані війни ані миру, бажаючи в цьому добитися від аліантів максимальних концесій в переговорах, або здобути час, потрібний на завершення розбудови своїх сил на фронтах для нового наступу.

НОВІ УСПІХИ АЛІАНТІВ НА ФРОНТІ В КОРЕЇ

Токіо. — Панцерні колони аліантських військ на центральному секторі корейського фронту здобули вчора кілька нових, важливих підстратегічних поглядом гірських позицій, забезпечуючи їх рівночасно з флангів проти сильного спротиву ворога. Наступ піхоти попередила сильна атака артилерії, як теж бомбардування з повітря. До боїв на меншу скало приходило теж на інших секторях фронту, головно на його східній ділянці. Комуністи в своєму спротиві користуються теж всіма родами важкої зброї, включно з ракетами. На західному секторі аліантських військ в деяких місцях посуналися на п'ять миль вперед, — зломлюючи запеклий спротив червоних. Ген. Ван Фліт, командувач американської Восьмої Армії, заявив в одному інтерв'ю на фронті, що він не бачить жадних виразних познак, які могли б перекоувати про безпосередність нового генерального наступу червоних. Аліантська авіація продовжувала вчора без перерви стратегічне бомбардування ворожего запліла. Вміжчасі, аліантське командування на фронті доручило роздачу зимового одягу для воїків, пригтовляючись до нової зимової кампанії, коча переговори в справі перемир'я ще формально не розбилися.

ПАПА ЗАКЛИКАЄ ВСІХ ХРИСТИЯН ДО БОРОТБИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Рим. — Папа Пій XII, згадуючи окремо енциклікою „Вісестітис“ 1951 року в Халькедонській соборі в Халькедоні, закликає „всіх християн єднатися і боротися під одним прапором“ проти „лекольного ворога“ — комунізму. Енцикліка, вже 21-ша з ряду виданих теперішнім Папою, має 6,000 слів та буде відома під назвою „Вісестітис“.

ЮГОСЛАВІЯ ОБВИНУВАЧУЄ АЛЬБАНИЮ В О.Н.

Об'єднані Нації. Югославський уряд звернувся до Об'єднаних Націй з формальним обвинуваченням проти Альбанії за постійні провокативно-агресивні акти на югославсько-альбанському кордоні. В обвинуваченні наводиться один конкретний випадок з 2-го вересня, під час якого один югославський прикордонний сторож мав бути вбитий. В югославському зажаленні сказано, що альбанські порушення югославського кордону та інші прикордонні провокації повторюються переічно сто разів кожного місяця. В дипломатичних колах звертається увагу на факт, що Югославія звернулася в цій справі до міжнародної інституції, хоча досі вона у всіх подібних випадках протестувала тільки еред урядами сусідніх країн, які порушували югославський кордон. В югославській ноті, яка не пропонує жадної конкретної акції, стверджується, що ця „премедитаційна провокація Альбанії на югославському кордоні загрожує мирові в тому районі“. В колах Об'єднаних Націй видивається можливість висилки окремих спостерігачів на місце цих загрозованих інцидентів.

В СВІТІ

Суд у Букарешті приписує маршалу Тіто злочин опору зони Тристу на користь Італії. Про це заявив П. Тоба — колишній міністр здоров'я в королівській Румунії, якого судять тепер комуністи за шпигунство на користь США і за допомогу Ватикану.

28 американців, в тому 22 міськери сидять тепер у в'язниці в Червоному Китаї, які таким способом хочуть вигнати з Китаю всі протестантські і римо-католицькі закордонні місці.

Совєтська податкова блокада Берліну обрідала автовантажний рух між Західною Німеччиною і Західним Берліном на 50 відсотків.

Місія ООН у справі Кашміру на чолі з д-ром Ф. Грамаком вилетіла з Карачі до Женєви, щоб подати свій звіт Раді Безпек.

Сгинув Ліванон, а також різні арабські організації заявили протест проти допомоги ООН у переселенні арабських втікачів з Палестини за океан. Це пов'язано з арабськими країнами фаворитів і енергійніших країн. Агенція Допомоги і Праці ООН вирішила припинити допомогу у переселенні арабів за океан.

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША СИЛА

Усе наше народне життя в Америці тісно зв'язане з Українським Народним Союзом. Хто цього не вміє чи не хоче добувати, той не знає історії американських українців, ні не розуміє, на яких основах і з якими надіями треба тут будувати наше життя, щоб воно тут якнайдовше процвітало й жило тими ідеалами, що заховані глибоко в нашому серці. Отже це не маловажна справа, як с з Українським Народним Союзом сьогодні, зростає він у членстві, чи відпадає, проявляє ширшу діяльність, чи засипає.

Українська народна установа, що вдержалась на американській землі 58 років і завжди була висловом найкращих ідеалів українського народу, має для американських українців і української справи в сьогоднішніх обставинах куди більше значення, як мала у будь-якому іншому часі. Майже на увазі, що Український Народний Союз побільшується нині тисячами нових членів, які недавно сюди прибули та якщо не виховались, то доводилося жити під совєтським режимом. Ті тисячі стали теж передплатниками "Свободи". Всі вони включилися в Союз Родину не тільки ради матеріального забезпечення, але головно з ідейних мотивів, щоб заманіфестувати, що в українській справі існує один спільний фронт, який творять і ті, що тут уже здавна живуть і працюють, і ті, що щойно недавно прибули сюди з України.

В місяці серпня виказус УНСоюз знову зріст. В цьому місяці вступило до нього 622 нових членів, головно — з самих новоприбулих. Коли говоримо тепер про "нових членів", то мусимо ствердити, що тут мова не тільки про "галичан", але в більшості про тихих, підсовєтських українців, що Галичини, можливо, навіть і не бачили, або тільки через неї пройжджали, коли їх німі примусово вивозили з України на роботи в Німеччину. Ми не звертали б на це обставину ніякої уваги, але в теперішній стадії оборони на американській землі права українського народу на державну самостійність, треба й такі речі підкреслювати. Союз, як наша ідея, народна установа, завжди заступався за весь український нарід в Європі. В своїх меморіалах до американського уряду в Вашингтоні УНСоюз не говорив про "галичан", але про "українців". Тому саме, що так було, він повповнявся нині не десятками чи сотнями, а тисячами нової, національно свідомої імміграції, зокрема тими, що жили в підсовєтській Україні десятки років. Цей обставини не можна недоцінювати в такий момент, коли в Америці почалася хитро продумана акція звужування оборони права українського народу на свою окрему державність і самостійність — тільки до "галичан".

З кінцем серпня мав УНСоюз 64,221 членів. Це поважна сила. Зфальшувати тут нічого не можна. Ні того, хто цю народну установу заснував і з якого народу та як довго вона існує і які ідеї визнає. Все це є в статуті УНСоюзу і в тому, що появляється у статтях "Свободи", офіційного органу Союзу. Знає про це наш загаль, знає про це добре і Вашингтон. Нагадуємо це у зв'язку з новою протіукраїнською кампанією в Америці, щоб усі ми добре знали, що 58-літнє існування УНСоюзу в Америці та його праця для української визвольної справи — це також поважний аргумент проти ворогів України, що працюють на американському терені.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТІ

Слідчий прочитав ще кілька надій таких стандартних тирад, взятих мабуть з спеціального підручника і додав:

— Ну, так признайся, що був членом контрреволюційної організації?!

— Ні, не був!

Щось гаряче обікає обличчя і я лемчу до протяглогого кінця кімнати, простягаючись на підлозі. Ледве відкривши очі, я відчуваю, що рука одгнана у величезну боксерську рукавицю опускається на мого обличчя.

...Потім на голову хтось мені одягає важку шкіряну шапку, подібну до головної убори танкістів, але начинену піском і б'є довбнею. Здається, що мозок б'ється у черепі, немов яйце-бавтун... я чую немов на великий віддалі слово:

— Признайся, що був членом контрреволюційної організації?!

— Ні... Після цього "ні", я мушу три дні їсти особливо солоні оселедці... Коли мене до нестями мучить спрага, я чую знов той остогидлий голос:

— Признайся?!

— Ні!...

Що день то стає важче. Виснажується тіло, а скуд і давно не голений, виглядаю як каторжник, але це менш важке. Мої духові сили немов заломлюються. Може краще підписати це, що вони вимагають від мене. І тоді може дадуть спокій? Коли я не можу їх переконати, що не винен, то може скоритись і просити помилування.

Але саме це, з яким упертим зав'язанням вони хотять відверти мене признавання у несконному злочині — стримує мене від наклепу на себе самого.

Суцільний протіукраїнський фронт

Стоїмо перед фактом суцільного російського протіукраїнського фронту. Цей факт наявний і без глибокої аналізи. Проти України, українського народу і його волі мобілізуються в один суцільний фронт все: червоне, біле і безколірове росіяństwo, потягаючи за собою ще й велику резерву з незорієнтованого або відповідно поставленого міжнародного політичного світу. Для повноти виключається в цей фронт теж принагідних українських яничарів і ведеться широка та плянову акцію для мобілізації непуцячої малоросійської черні.

Об'єднаний протіукраїнський російський фронт існує завжди і в усіх обставинах. Його ідеєю завжди був історичний російський імперіалізм, а його цілю — Україна, українські багатства та український ясар. Але колесо історії перекутилося й під ним розлітаються імперії. Вона народів і людини перестають бути фразами, бо для їх здійснення виступає з щораз більшою рішучістю весь волелюбний світ. Червона російська торма народів ще єдина, що встоялась під світовими потрясіннями волі в останніх десятиріччях, але й її мислеться з невимовною кінечністю. Здійснення історичних прагнень і аспірацій українського народу буде рішальним ударом, від якого ця торма народів розвалиться і тому така російська лиходірка проти українського визвольного руху.

Суцільний російський фронт проті українства приступив до нової акції з хвилюючою, як справа українського визволення почала виразно виходити в міжнародну політичну гру, як вона вишилася зі стадії внутрішньо-російської проблеми теж для світової політики та стала важливим аргументом. Конкретно мобілізація і активізація цього фронту почалася поспішними темпами від часу відкриття ген. Мек Артура з посту далеко-східного командування, що було різноманітне зі сквернянням головної уваги американської і міжнародної політики на Європу, як рішальну силу і пляндарм в сподіваному кінцевому зударі з червоною Росією. Після того в американській і міжнародній публіцистиці і навіть в заявах державних мужів, не кажучи вже про такі самі політичні і стратегічні пляни, справа визволення підбитих Росією не-російських народів, зокрема народу українського, почала привокувати головну увагу. Завершенням цього процесу була заява державного секретаря Діна Ачесона про історичний російський імперіалізм, про його перекривання і продовжування совєтською Росією та про необхідність "нового реалізму" в американській політиці відносно цього імперіалізму.

Цю заяву можна вважати гаслом до наступу об'єднаного російського фронту проті українців та їх аспірацій. Насамперед розгорнено на цю тему дискусію в американській пресі. Видягнені в цій дискусії українські аргументи могли

мати великий переконливий вплив не тільки на американську опінію, але й на політичні плянування. Це ще більше вивело з рівноваги білих представників російського імперіалізму, що сподіюються перевернути відповідно збільшену ще червоними російську імперіалістичну спадщину після того, як червоним царям доведеться піти слідами їх білих попередників. В тягу тої акції в американській пресі (Фрімен, Нью Лідер та інші) появились виразно інспіровані статті, що мали б дискредитувати український визвольний рух всілякими видуманими "аргументами". Рівночасно почалася практична політична акція біло-російської емігрантчини, що знайшла свої завершення в мюнхенській конференції та в створенні нового "Совєту визволення народів Росії", який в своїй "визвольній" декларації не дійшов ще навіть там, де був червоний "Совєт" перед 35 роками.

Окрему протіукраїнську баталію почала російська емігрантська преса. Вона ведеться всіма випробуваними вже білими і червоними імперіалістичними засобами, від заперечень українства починаючи, а на юдній роботі серед українців кінчаючи. Наступ ведеться і ззовні і знутри. В цьому другому випадку головну увагу віддається справі розбиття українського фронту. Старими методами нацьковується наддніпрянці на галичан, а галичан на наддніпрянців, католиків проті православних і православних проті католиків, вишукуються з диявольською хитрістю кожне слабе українське місце, щоб в нього бодей вб'яти клин, якщо не пощадить завдати смертельний удар. В руках білих імперіалістів появилася нагло мільйони доларів, за які то тут то там не важко було б купити й якусь малоросійську шкуру, щоб написала "листа до редакції" та "доказала", що українці не хочуть жадної волі та що їх єдиним ідеалом є заллещитися халхалам.

Ці тільки емігрантські "фланг" суцільного російського фронту проті українців. Головний фронт такий в самій оgrabленій, сплюндрованій і поневоленій Україні. Невже ж це тільки припадок, що зв'язана з виступом проти Сосюрта та його поезії "Любят Україну" нова червоно-російська "сжовщина" в Україні склалась не тільки своїм характером і цілями, але й часом з білою російською кампанією проті українців на еміграції.

Це тільки дуже загальний перегляд того суцільного російського фронту, що почав генеральний наступ на українців напередодні нових рішальних подій в світі. Чи український загаль і його провідники свідомі тої страшної російської загрози перед якою вони опинились? Чи матимуть вони мужність, силу і мудрість протиставитись цій загрозі і перемогти її?

Задовольнюючи і успокоюючи відповідь на ці запити ми б хотіли тільки такий самий об'єднаний, суцільний і рішучий український фронт!

Пресова конференція УНРади

(Від нашого кореспондента з Європи)

Авгсбург, 6 вересня 1951 р. З почину Виконного Органу Української Національної Ради сьогодні відбулася в готелі "Драй Кронен" конференція з представниками світової та української преси. Конференцію відкрив вступним словом п. Микола Лівницький, який подав огляд української визвольної боротьби від революції 1917 р. і вивисив присутнім чукающим тяглість традиції Української Народної Республіки, що фактично була незалежною і соборною українською державою і якої представники продовжують діяльність також на еміграції в організаційній формі УНРади. Далі з'явив слово д-р Степан Витвицький, свого часу державний секретар закордонних справ З а х і д н о - У к р а ї н с ь к о ї Народної Республіки, тепер керманч закордонного відділу Виконного Органу УНРади. Промовець звернув увагу присутніх на велике значіння української проблеми в політиці Сходу Європи, де українці після росіян стоять на другій місці своїм числом. Саме в сучасній напруженій світовій ситуації, коли утворилися два великі блоки держав демократичних і держав диктаторських, під проводом Москви, буде в великій мірі залежати від наставлення українців та інших народів, поневолених Росією, кому належатиме перемога: демократичним державам, чи імперіалістичній Росії. Д-р Витвицький підкреслив у своїй промові, що українці стоять за міжнародний мир. Однак політика комуністичного уряду в Росії не дає ніяких гарантій миру, бо цей уряд гнобить народи і провадить дальшу агресію на інші країни. Українці стоять на боці демократичного фронту народів проті московського деспотизму та імперіалізму. Україна веде свою боротьбу проті комуністичної світової небезпеки вже більше як 30 років. Українці ведуть свою боротьбу проті російської окупації, щоб відновити свою незалежну демократичну республіку. Одночасно українці своять за те, щоб також інші народи, поневолені Москвою, могли створити свої незалежні держави. Тільки поставивши собі програму визволення від російського імперіалізму 100 мільйонів неросіян у Совєтському Союзі, може демократичний світ притягти до себе симпатії цих народів і їх реальну допомогу для перемоги над російською комуністичною великодержавою. Одною з причин катастрофи Німеччини на Сході в II світовій війні було нерозуміння проблеми національностей в СССР, яке виявив уряд Гітлера, бо програма завоювання, поневолення і фізичного нищення народів, з якою прийшов Гітлер на Схід, поставила проті німецьких армій усі народи. Після німецького походу на Схід поневолені народи СССР хочуть знати, чи їх жде, коли б дійшло до нового світового конфлікту.

Д-р Витвицький згадав пропаганду російських емігрантів за збереження російської імперії в границях теперішнього СССР. Ця пропаганда твердить, що програма визволення від російського пану-

вання народів, покorenих Москвою, викличе непримиренний спротив росіян, які будуть тоді до останнього боротися за Совєтську державу. На цю пропаганду д-р Витвицький дав таку відповідь: переконані російські імперіалісти, горді силою совєтської імперії, не дадуть себе заманити ніякими програмами і обітницями в табір демократів. Що ж до російських народних мас і цірн російських демократів, то можна сподіватися, що вони свого часу самі переконаються, що не в інтересі Росії поневолювати інші народи, навпаки, російський народ може всебічно розвинути свої творчі сили в своїх національних границях. Українці, борючись за свою державність, обстоюють співпрацю народів. Ми стоїмо за створення регіональних міждержавних союзів для тісної господарської і політичної співпраці між вільними народами. УНРада поставила свою програму — створення союзу держав між Балтійським і Чорним морями. Кожна з цих держав могла б належати і до Об'єднаної Європи.

В цій точці д-р Витвицький згадав тенденцію політичних кол Західної Європи і почасті Америки трактувати "проблему України і інших народів, включених до СССР, окремо від так званих держав сателітів: "Свобода" — сказав д-р Витвицький, — є неподільна для всіх поневолених народів і вимагає від них єдиного фронту".

Українці мають неупорядковані відносини з своїми західними сусідами, які претендують на українські західні землі. Ми стоїмо за розмежування з нашими сусідами на основі етнографічних границь. Д-р Витвицький закінчив свою промову надією, що в інтересі спільної боротьби проті російського комуністичного імперіалізму українцям урядяться установити добросусідські відносини з своїми західними сусідами.

Після д-ра Витвицького промовляв голова ВОУНР проф. Ісаак Мазепа. Він сплиняв головним чином на російсько-українських взаємовідносинах в минулому і в сучасності та на акції російських політичних груп на еміграції в інтересі імперіалістичного становища Росії. Промовець ствердив, що російські емігранти від крайніх правих до крайніх лівих, не вважаючи на їх ворожисті до комуністичного режиму в Москві, всі стоять за збереження російського панування над неросійськими народами, насильно включеними до СССР. Ця позиція російських емігрантів робить неможливою співпрацю з ними для народів СССР в боротьбі проті комуністичного режиму:

"Адже ж неросійські народи ведуть боротьбу не тільки проті комуністичного режиму, але також проті національно-поневолення. Протікомуністичні російські емігранти хотіли б тільки усунути комуністичну диктатуру, але не ослабити будь-як пануюче становище російського народу".

Супроти виразного і справедливого бажання поневоле-

них Росією народів відновити власні незалежні держави, російські емігранти ставлять різні свої проєкти. Так "Ліга Воротби за Народну Свободу", що була створена в Америці під проводом А. Керенського, в березні 1949 р., поставила в своїй програмі домагання, щоб на місці СССР був створений союз народів на основі порозуміння. Одночасно ця Ліга вимагала щоб вибрана всіма народами СССР Установча Рада установила лад в майбутній визволеній Росії.

Проф. Мазепа зазначив, що спільна з росіянами Установча Рада забезпечила б для росіян перевагу і панування над іншими народами. Тому представники націй, поневолених Москвою в СССР, рішучо відкинули ці проєкти п. Керенського. Тепер, по двох роках, російські емігранти, під проводом п. Керенського, дають інші проєкти. Вони проголошують "Федеративну республіку", до якої кожний народ може прилучитися на основі власного рішення. Одночасно російські політики на еміграції пропонують улаштувати плебісцит в неросійських країнах Сов. Союзу, під контролю Об'єднаних Націй, щоб вивізнити, чи ці народи дійсно хочуть відділитися від Росії. При цьому автори цих проєктів пропонують, що в плебісциті мають право брати участь усі присутні в даний момент на даній території мешканці країни. Очевидно, що програму мас в основі нова організація під головуванням п. Керенського, про яку оголошено в пресі 19 серпня ц. р. Ця організація зветься "Союз за визволення народів Росії", хоч до неї представники народів, поневолених Росією, не належать. Голова ВОУНРади означив це як новий маневр російських емігрантів, які хотіли б за всяку ціну зберегти "Єдину неділю"...

Адже ж п. Керенський і його соратники в Німеччині називалися стремління народів СССР до незалежності "старими ілюзіями". Проф. Мазепа зазначив, що народи, насильно включені до СССР свого часу ясно виявляли свою волю до самостійності, через свої народом вибрані демократичні парламенти. Про їх волю до незалежності свідчить боротьба цих народів проті Москви, в різних формах, включно з повстаннями. Тому поневолені Москвою народи мають повне право протестувати проті плянів російських емігрантів робити плебісцит на їх національних територіях. Це тим більше, що після терору, голоду і заслання, якими Москва знищила мільйони неросіян, не може бути мови про правильне переведення такого плебісциту. Такий плебісцит був би грубим порушенням елементарних засад права, справедливості і гуманності.

Промовець звернув увагу на труднощі демократизації Росії після упадку комуністичного режиму. Величезні простори і деспотичні традиції російського народу, що ніколи в своїй історії не знав свободи, ставитимуть великі труднощі для заведення демократичної влади в Росії. Проф. Мазепа зазначив, що й після упадку комуністичного режиму, в Росії лишаться імперіалістичні стремління. Тому є в інтересі вільних країн дати змогу народам, поневоленим Росією, здобути незалежність. Це було 5 корисно і для демократичного розвитку самої Росії, бо російський народ використав би свої сили не на війни за владу над іншими народами, а для організації власного життя на своїй території. Голова ВОУНРади зазначив загально про відношення України до Росії:

"Ми не маємо ненависти до російського народу і хочемо жити в добрій згоді з російськими народами та з іншими сусідними народами. Ми побоюємося тільки російський імперіалізм у всіх його формах. Цей імперіалізм загрожує в першій мірі народам, поневоленим Росією, нищить основи їх життя і став, під проводом комуністів, світовою небезпечкою".

Промовець відкинув пропаганду російських емігрантів, які лякають світ "балканізацією" Сходу Європи наслідком створення національних держав після упадку більшовицької диктатури. Він зазначив, що народи, прилучені до СССР, не мають імперіалістичних цілей. Ці народи ведуть боротьбу за свободу і цим самим за демократичний лад на Сході Європи і за ідеали цивілізованого людства взагалі. Тому УНРада і надалі продов-

жувати свою боротьбу проті комуністичного режиму, в Росії лишаться імперіалістичні стремління. Тому є в інтересі вільних країн дати змогу народам, поневоленим Росією, здобути незалежність. Це було 5 корисно і для демократичного розвитку самої Росії, бо російський народ використав би свої сили не на війни за владу над іншими народами, а для організації власного життя на своїй території. Голова ВОУНРади зазначив загально про відношення України до Росії:

"Ми не маємо ненависти до російського народу і хочемо жити в добрій згоді з російськими народами та з іншими сусідними народами. Ми побоюємося тільки російський імперіалізм у всіх його формах. Цей імперіалізм загрожує в першій мірі народам, поневоленим Росією, нищить основи їх життя і став, під проводом комуністів, світовою небезпечкою".

Промовець відкинув пропаганду російських емігрантів, які лякають світ "балканізацією" Сходу Європи наслідком створення національних держав після упадку більшовицької диктатури. Він зазначив, що народи, прилучені до СССР, не мають імперіалістичних цілей. Ці народи ведуть боротьбу за свободу і цим самим за демократичний лад на Сході Європи і за ідеали цивілізованого людства взагалі. Тому УНРада і надалі продов-

Адже ж може існує якийсь закон і порядок. Чому вони так вимагають від мене цього признавання?... Коли мене оббрехала державно-політична поліція, коли на її вимогу оббрехали мої друзі і знайомі та коли я сам стаю на передодні того, що можу не витримати тортур і оббрехати самого себе... Чи не краще зробити це тепер? Адже ж я цілковито в руках слідчого. Чи не краще не прочитати його? Рівночасно підіймається бунт: але ж це було б нелюдське, це понижуюче дати себе так легко зломити. Були ж тисячі переді мною, яких не лише бито, але рафіновано тортувано й вони не признавались до своїх справжніх вчинків, а я мав би саме себе оббрехати й осміяти перед цим слідчим, що добре знає мою невинність. Адже він здивнується на мене, як на пса, як на плазуна...

Але з іншого кутка мозку підповзає інша думка: Ти хочеш бути героєм? Ти забув, що в цій країні рабства можна бути лише героєм вбивства, героєм самовбивства, що зветься му підвалі можеш здохнути "соціалістична праця". В цьому пєс за тобою не гавкає. Ніхто ніколи не довідається, що ти беріг свою гідність. А там чекає дружина, там перед тобою життя. Може переживеш і систему і побачиш день відплати, помсти...

Я чую, як нерви тремтять і ось, ось порвуться. Я чую, як мозок горить, а душа роздирається між жаждою жити й бажанням зберегти людську гідність.

І скільки людей переходило ці муки в казематах НКВД? Скільки було між ними таких, яким тортурами порвало тіло. Скільки було таких, яких зрадили друзі, яким обіщано ласку, кар'єру, а вони все ж берегли тасмишню. Скількиком пошматовано душу — але вони не здавались, аж поки з них тієї цупі не вийдерли. Адже ж вони знали, що ніякої згадки про них не буде. Знали, що хоч і мовчатимуть, то сфальшують їх зізнання і друзі повірять у зраду. Знали, що перед світом, перед народом, перед близькими їх оббрешуть і скомпромітують. А дітей їх власних виховують в притулках і навчають опльовувати пам'ять батька.

Всі жертви знали, що найсладистіший кат середньовіччя відбирав життя, але не мав впливу на пам'ять по жертві.

Пі збережено. Останнє слово підсудного лишалось для майбутніх поколінь. Лише найдемократичніша країна не допускає, щоб людина вмирала людиною. Лише НКВД намагасться кочче зламати жертву духово. Перед смертю вона мусить сама себе опльовати, залєречити себе, спотворити — тоді може вмирати.

В мені щось кричало: ні! ні! цього не буде...

Не знаю, як довго я б ще витримував.

Та мене несподівано поголено і викликано на новий допит. Слідчий оглянув мого обличчя, чи не видно слідів биття і промовив:

— Сьогодні ми даємо очну ставку з вашими свідками. Тут ви вже не викрутитесь. Рахуйте, що ви можете підписувати, можете і не підписувати зізнань очної ставки, це не вадить на справу...

І я побачив їх — трьох моїх знайомих з "воли": Вони мали неспіжкі землістого кольору ковніри, без краваток і пом'ятій одяг. Я зрозумів, що вони арештовані теж. Але завіщо? Може мене заарештовано за їхні злочини. На очній ставці вони дивилися на мене з-під лоба і показували, що я

більш нічого конкретного.

Лиш один найтяжчий мій свідок показав таке:

— Коли після вбивства Кірова було розстріляно кілька тисяч учених, письменників, лікарів, немов би за підготування замаху на цього "вождя" — секретаря ленінградського Обкому комуністичної партії, і після справи дійсного убивці Кірова комуніста Ніколаєва, мій знайомий Іван Хмельницький висловив здивування і в його словах відчувався жаль за розстріляними.

— Чи це правда?

— Так! Це правда! — відповів я своє перше "так" за весь час допиту. — Порівняйте процеси в Москві, Харкові, Києві, Тифлісі, Одесі, з процесом дійсного убивці Ніколаєва — і вам стане ясно, що це величезна судово помилка.

— Це не судово помилка! — вигукнув слідчий.

— Незабаром мене повідомлено, що справа закінчена і передається до суду.

(Продовження буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"!

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Степан Баран

ТРИПОДІЛ ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Дещо з недавньої історії. Екзильний уряд і Рада Народова, Лондон, Рада Політична, Париж, і Комітет Демократичний Миколайчика, Вашингтон. Українська проблема і справа східних кордонів Польщі.

Трагічний був і кінець усіх трьох президентів Польщі. Самі поляки прирівнюють їхню долю до долі собаки, кажучи: першого убили як пса, другого прогнали як пса, а третій утік як пс. — Президент Габрієля Нарutowича застрелив в грудні 1922 року шкеспольський фанатик м'ялєр Невадомскі; президента Станіслава Войцеховського усунув збройною силою маршал Пілсудський в травні 1926 року, а президент Ігнаці Мосціцький перед гітлерівським наступом у вересні 1939 р. схоронився до Румунії.

Політика санаційної клініки закінчилася катастрофою Польщі. През. Мосціцький зрікся свого уряду. На основі статті 13, літера „б“, конституції з 1935 року, визначив він своїм наслідником Владислава Рачкевича і, як приватна особа, виїхав до Швейцарії. Мін. закорд. справ Бек незабаром помер у Румунії, а прем'єр ген. Славої Складковскі успів переїхати з Румунії до Палестини і знайшов притулок у київ.

Польська політична еміграція згуртувалася в Парижі. В грудні 1939 р. през. Рачкевич роз'язав войта і сенат і покликвав до сесії Раду Народову, що мала бути свого роду польським екзильним парламентом. Санаційників, як безпосередніх винуватців катастрофи Польщі, не взято до цієї Ради, ні до екзильного уряду. До голосу дійшли три головні опозиційні партії — людовці, соціалісти і народові демократи. Раду Народову скликали на її перше засідання в Парижі 23 січня 1949 року і головою її став Падеревскі, що по закритті першої сесії виїхав до ЗДА, де й помер у червні 1941 року. Навесні 1940 року, през. Рачкевич з екзильним урядом і Радою Народовою перенеслися до Лондону, щоб не потрапити в руки німецьких військ, коли вони зближались до Парижа і в травні 1940 р. його зайняли.

В Лондоні залишилися ті установи й до нині. Склад уряду, визначеного тоді всіми альянтами, змінювався часто, а також змінювався і особовий склад Ради Народової. Завдяки допомозі Вел. Британії, у значній частині СРСР, поляки створили сухопутну армію під командуванням ген. Андерса, головною з польських військових частин, що восени 1939 року поклали в советській полон. Ця армія відіграла видатну роль в боях у північній Африці та Італії, а польські летунські частини, зорганізовані у Великій Британії, в повітряних боях проти Німеччини. При кінці війни вийшов на яву масовий морд коло 10,000 польських старшин, розстріляних з особистого наказу Сталіна в Катині. Свідомо і плявно фізичне винищення безброжних польських старшин зі советських таборів полонених викликало у світі велике враження і польський уряд з Лондону зажадав вияснення. У відповідь на це уряд СРСР зрівняв дипломатичні зносини з польським екзильним урядом і поробив заходи для формування

по советській стороні польських збройних частин під командуванням ген. Жимерського. В липні 1944 р. советська армія зайняла східні частини польських земель по Вислу, а Кремль створив у Любліні перший польський уряд з представників різних польських партій, контрольований цілковито комуністами і вповні залежний від Кремлю. Цю тактику з т. зв. народним фронтом застосував Кремль незабаром і в інших державах, що завдяки політиці Великої Триїмки — Рузвельт — Чорчлі — Сталіна з угодою двох перших знайшлися в советській окупації. Трагедію варшавського повстання — серпнево-жовтень 1944 р. — Совети спричинили свідомо. Советська армія стояла тоді перед Варшавою, але залишила польських повстанців їх власній долі, хоч советські агенти обіцяли перед тим чинну допомогу польським повстанцям.

Капітуляція Німеччини 8. 5. 1945 р. і попередні договори Сталіна з Рузвельтом і Чорчліом у Тегерані і Ялті і опісля по німецькій капітуляції в Потсдамі дали Советам свобідну руку у великій частині Європи на схід від лінії Любєка-Трієст. Створено нову Польщу, незабаром вповні контролювану комуністами, і до неї, як до сателітної советської держави, влучено і землі на схід від річок Одра і Ніса з великими німецькими містами Бресля і Штетин.

Західні альянти відмовилися визнати далі польський екзильний уряд, визначивши нову комуністичну Польщу, з якою навіязали нормальні дипломатичні зносини. У польських політичних і військових колах Лондону знайшлися доволі численні польські зміновіковці. До Варшави виїхав і кол. голова екзильного уряду Станіслав Миколайчик, що став членом варшавського режимового уряду. Виїхав і генерал Густав Пашкевич, колишній командир — в рр. 1935 до 1939 — 12-ї польської піхотної дивізії в Тернополі, головний організатор польської шляхти загродової в Галіччині і на Волині та один з головних керманців польської довосної протуркської політики. Виїхав до Варшави і ген. Станіслав Захєшевскі, один з колишніх діячів ППС (польської партії соціалістичної) у бориславському нафтовому басейні. Повернулося й чимало інших польських політичних діячів і військових старшин.

Польський екзильний уряд в Лондоні, тепер вже без прерогатив міжнародного права як громадсько-політична установа, по стількох невдачах, зовнішніх і внутрішніх, втрачає чораз більше на своєму авторитеті і серед самої польської політичної еміграції. Це й добивало хворого през. В. Рачкевича. Він на короткий час перед своєю смертю визначив 24 квітня 1947 р., згідно з наведеною вище постановою польської конституції з 1935 року, своїм наслідником Августа Залєського, колишнього міністра закордонних справ з часів Пілсудського. Залєскі в характері екзильного президента Польщі уряд усього досі, а його теперішній уряд очолює ген. Р. Одержинскі. З екзильного уряду і Ради Народової вже давніше виїшли всі три головні польські партії — ПСЛ (Польське Стронництво Людове), ППС і ПСН (польське Стронництво Народове), що перед тим творили головну їх основу, і деякі малі політичні угруповання. Внаслідок цієї сесії екзильний уряд і Рада Народова страли до решти свій попередній авторитет серед польського громадянства на еміграції і в краю. Зате причадили до них численно санаційники і колишні члени т. зв. четвер-

тої бригади, останні типово безхребетні політичні кар'єристи-політентачі, що остаточно збезцінили до краю морально-політичний престиж і екзильно-уряду і Ради Народової. Спроба поновного приспіння леґісілативу не вдалася. Вони утворили новий політичний о-зєредок — Раду Політичну, якої члени живуть переважно у Франції. Головою Ради Політичної є Томаш Арцішевскі, один з найстарших діячів ППС.

Зміновіковці не довго втішались ласкою сучасного варшавського режиму. Ген. Пашкевіч назначено паціфікатом польського збройного реґістансу у східних воєводствах — Вілосток, Люблін і Ряшів і він криваво здригнув польський підпільний збройний опір. Але й це його не врятувало. Пашкевіч понав у тюрму і його заведжено на кару ув'язнення. Арештували й заведли на довічне ув'язнення і генерала Захєшевського та інших польських зміновіковців, що повернулися з-за кордону і хвилювали зайняти визначні становища. Така доля ждала і Миколайчика. Передбачуючи це, Миколайчик утік закордон і по короткому побути в Лондоні осів у Злучених Державах Америки. Польська політична еміграція з Ради Народової і Ради Політичної відігравала Миколайчика за це, що визнав східні границі Польщі, які усталися в Кремлі. Але і Миколайчик мав своїх прихильників і разом з ними оснував в Америці новий політичний осередок — Комітет Демократичний. Крім цього ставив він у провіді т. зв. Зеленого Інтернаціоналу у Вашингтоні, до якого входять представники аграрних (селянських) партій держав середньої Європи, Прибалтики і Балканів.

Про роллю тих трьох польських політичних осередків буде нижче мова, а також і про українську проблему і польські східні кордони, бо обі ці справи займають у польській еміграційній політиці одно з провідних місць.

(Продовження буде)

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УРАДИ

(Закінчення зі сторони 2)

жус боротьбу за відновлення самостійної, соборної демократичної Української Республіки та боротьбу за право інших поневолених Росією народів не залежне життя і вільний розвиток.

Після промов членів ВОУН-Ради журналісти ставили питання про відносини між різними українськими групами, про Рух Спротиву в Україні, про фінанси УНРади, про польсько-українські відносини за Австрії і після І світової війни і т. ін. На ці питання члени ВОУНРади дали вищезазначені відповіді.

Відомий грузинський журналіст Г. Кордзая в своїй промові підняв питання про інформації та відношення українців до всіх поневолених Москвою народів, як до союзників у боротьбі проти російського імперіалізму. Він зазначив, що в Москві диктатором тепер його земляк — Сталін-Джугашвілі. В кожному народі є свої ренегати, які гноблять власний народ для чужого імперіалізму. Грузинський народ Сталіна не прийняв, він мусів же в 1908 р. покинути Грузію і діав у Росії. П. Кордзая сказав, що не Україна, не Грузія принесла більшовизм і поневолення в Росію. Навпаки, Москва своїми арміями завойовувала Україну і народи Кавказу. Тому народи неросійські мусять надати спільними силами визволення і не дати російському імперіалізму знову насилувати інші народи.

Після закінчення Пресової Конференції члени УНРади мали ще приватні розмови з різними журналістами. З боку представників преси висловлено бажання, щоб УН-Рада влаштувала частіше подібні конференції, які дають світові безпосередній інформації про цілі і завдання українського визвольного руху.

О. Н.

Іван Маніло

ЗАБУТИЙ БАЙКАР

(Пам'яті Л. Ворониківського)

Автор талановитих, переважно мініатюрних, байок — Левко Миколайчич Ворониківскі (1804—1889) народився в місті Хоролі на Полтавщині. Він народився раніше на 8 років за свого визначного земляка-байкаря Євгена Гребінку, але й на багато років пережив його...

За своє справді довге життя Левко Ворониківскі написав 250 байок, одна з них ввійшло до його книжки „Байки і прибаютки“ (Київ, 1852) тільки 177 байок.

Чому ж його ім'я не здобуло такої широкій популярності серед українського громадянства, як до речі, ім'я його сучасників: Котляревського, Гулака-Артемівського, Гребінки, Глібова чи Руданського? Чому Л. Ворониківскі, нібито, вже й сьогодні — забутий, як байкар і поет, хоча його деякі твори поширені між людьми і стали давно народними?

Біографія Ворониківського така ж ляконічна, як і його байки. Закінчивши Харківський університет, він учителював у полтавській гімназії. Також був там інспектором. Друкувався в журналах... І тільки!

Відповідаючи на запитання вище питання, слід лише констатувати: твори Л. Ворониківського ніким майже не перевидавалися! Його ім'я поволі „вигоріло“ з пам'яті читачів, а наші „видавці“ чи „видавництва“ споглядаючи тільки байкарську творчість двох щасливців — Глібова та Гребінку!

Левко Ворониківскі гостро й дотепно виступав у своїх творах і проти ренегатів, і проти леґе-друзів, і проти амбітників-критиків тощо. Останні безсумнівно замовчували чи недоцінювали досить талановиту і артистичну творчість Ворониківського. Це була (і мабуть досі!) своєрідна „помста“ дрібних літературознавчих критикоманів.

Ось що писав про них Л. Ворониківскі в байці-мініатюрі „До друкарів“:

Друкарю! не кримай! де треба — току став, щоб мокрим нас рідном злив, критик не напад; бо є й такі: не найде толку — буде тихо; не найде ж точки — лихо...

В інших байках, як „Метелик“, „Будяк“, „Крила у вітряка“, „Багатий і бідний“,

„Два плуги“, „Клим“ він з надзвичайною байкарською майстерністю і стислістю повчас читачів, одночасно висміюючи різних негативних типів. Читаємо байку „Будяк“:

Хвалиться Корова'ю, надушався, Будяк, Що на Троляндю він походить колочками.

А Корова'ю Сказав чваньковий так: Не колочками будь похожий, а квітками.

Вельми цікава сю ж е т н а байка „Багатий-бідний“. П також тут подасмо повністю:

У Прокопа обід, у Прокопа хрестини, У Прокопа бенкет, весілля, У Прокопа куми, У Прокопа куми і побратими,

І всякий Прокоповий сват, І всякий Прокоповий брат, За Прокопа усвай рад І в воду, і в огонь скаті!

Аж гляд — У Прокопа пожар, все в Прокопа згорло, Насилу виніс сам з огню з душею тіло!

Що ж рідні та куми — В пожежці помогли? Не дуже: рідничі його й не дізнавали — До Прокопа й стежки в бур'ї позаростали!

... Не даром люди гомонять: Поки багат, То поти й сват.

Дозволимо ще з цитувати ляконічну байку „Два плуги“. Автор в ній не розшифровує алєгорію байки, бо вона сама в уважних читачів напрошується на уста... Лише в чотирьох рядках Ворониківскі змалював яскраву картину:

З одного заліза скували два плуги, Один стояв дурно — в полі орав друґий, Сріблом блищав плуг той, що з поля вертався; Той, що стояв дурно — іржею вкривався.

Варто вдуматися, варто приглянутися до ориґінальних творів Левка Ворониківського: на перший погляд — вони прості й звичайні. Але треба ж бути українцем, щоб відчувати в них красу і силу, мудрість і мрійливість, дотепність і глибокий сарказм байкаря Левка Миколайчича Ворониківського. Певно: його місце — поруч українських видатних байкарів Євгена Гребінки та Леоніда Глібова!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з советської преси)

КРИТИКА ПІД КРИТИКОЮ

Як на час та обставини, замітною є поява статті п. з. „Подолати відставання літературної критики“ в „Радянській Україні“ від 31. 7., тобто в другий день нарад пленуму спілки письменників Києва. У статті це раз перелучено всі „націоналістичні відхилення“ в советській літературі українського мовою, що їх доглянула „Правда“, і значну частину провину за ті відхилення складено на плечі літературної критики, якої завдання окреслено так: „Літературна критика повинна оцінювати твори літератури з позиції політики партії... Гостре вістря критики повинно бути спрямоване проти проявів українського буржуазного націоналізму, космополітизму, безідейності та аполітичності... Літературна критика повинна бути засобом партії для проведення політичної більшовицької лінії в літературі“. Проте, як авторитетно ствердила стаття, советська критика в Україні не виконала покладених на неї партійних завдань. І вона відповідальна за те, що часно не доглянула „націоналістичних пороків“. Стаття кладає відповідальність, першою чергою, на критика Ю. Кобиляцького, якому В. Сосюра присвятив свій вірш „Любіть Україну“ і який „всіляко захвалював“ як автора, так і самого вірша, далі обвинувачує критика С. Шаховського за „ідеологічні перекошення і націоналістичного характеру“, за називання Шевченка молодих років ідеалістом, осуджує Л. Новиченка, А. Трипільського, Г. Смелянкова, М. Новикова, В. Курашова, А. Тесленка, І. Куриленка, О. Вашикіна, і навіть заслуженого перед більшовиками О. Білецького. „Такі критики, як Ю. Кобиляцький, С. Шаховський та інші, — сказа-

но у статті, — в оцінці літературних творів керуються не завданням піднесення ідейного і художнього рівня літературних творів, не завданнями непримиренної боротьби проти проявів буржуазної ідеології, проти українського буржуазного націоналізму, а міркуваннями приятелізму“.

На висновки не доведеться, мабуть, чекати довго.

„ГЕТЬ БРУДНІ РУКИ ВІД УКРАЇНИ“

Цікаво відзначити, що на тлі усунення націоналістичних ухвалів в советській літературі й на тлі переслідування літераторів невпинно надалі зростає благонадійність та заслуженість Павла Гринґоровича Тичини — „видатного поета-більшовика, публіциста, державного і громадського діяча“. В російському перекладі видавничтвом „Радянський письменник“ у Києві цими днями вийшло збірку його „найкращих творів“ п. з. „В армії Великого Стратега“. У збірці надруковано вірші в роді „Партія веде“, „За Сталіна, за батьківщину“, п у 6 ліричистичні статті, критичні нариси, навіть тексти окремих промов.

З особливим смаком у збірці подано промову Тичини на відкритті музею Шевченка у Києві в 1949 р. В тій промові Тичина сказав: „На сьогоднішньому радісному святі ми плямусмо прокляттям усіх зрадників-націоналістів. Українські націоналісти, по розгромі гітлерівської Німеччини, повтікали до інших, нових своїх країв як в Європі, так і в океаном. Та ім у слід звучить грізне слово: Не втечете і не сховаетесь, усюди вас знайде правда-мста...“

Критика насварила на редактора книги С. Крижанівського, що він у збірці не вмістив статті, яку написав Тичина в 1943 р., у відповідь націоналі-

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЇ

АМСТЕРДАМ, Н. Н.

В пам'яті Генія України Як рік ричо так і цього року стараннями та заходом Відділу УККА відбулось в неділю 22 квітня 1951 „Свято присвячене 137 роковинам уродни найбільшого генія України Т. Шевченка.“

Сцена була гарно удекорована портретами, квітами та прапорами. Святочна програма розпочалась відкриттям американського гімну та започатку мисливим хором СУМА. Незвичайно продуманий та лексично стилем реферат про Т. Шевченка вголосив ютар Василь Чучман. Цитатом зі Шевченка „Оби́дні брати мої наймійшого брата, нехай мати усміхнеться залюбкав мати“ — почав прелегент свій реферат, навіваючи його зміст до тих слів. Український на́рд, говорив він, почувається до священного обов'язку клонити голови перед своїм найбільшим генієм і прококом, який з пошлєю і аграрні відшукав скарби української душі, оформив обличчя української нації та вказав їй шлях до кращого майбутнього.

Про цю ж справу висловився і стражданий поета з життям і терпінням свого народу та його боротьбою за найвищий ідеал нації. Український народ, вихований на духовній печаті свого генія, прямує до своєї мети серед великих змагань, владучи велми жертви на всенароднім жертвнику.

Цей реферат викликав глибоке враження. З черги п. Комарницький Мйрон вголосив реферат в англійській мові.

Слідуючи деклямації, а вкінці дитяча інсценізація під промовою п. Скопількової, як Шевченко ходив до залізних столпів, що небо піднімають. При тім належить зазначити, що п. Скопількова веде курс українства вже другий рік зовсім безінтересно.

Відкриття національного гімну закінчено святом. Свято попередила українська радіовидиця, в якій п. Почапський Ярослав насмілю виступити поетом генія України. Чистий дохід з свята в сумі \$33.13 переказано до Централі УККА Нью Йорку.

Д. О.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

Наступного року УТТІ (Український Технічно-Господарський Інститут) відзначатиме 30-й ювілей своєї праці. Українська Політехніка на чужині протягом 29 літ випустила 859 абсолютів різних технічних фахів. Через переселення більшої частини професури і студентів в різні країни — УТТІ сприяє тепер своєю діяльністю головно на позачасний сектор та на науковий, видаючи Науковій Видаєтні та фахові підручники. В день заснування УТТІ — 18 травня п. р. в місті Ангсбург — осідку Інституту — спеціально складено відзначити 29-літній ювілей УТТІ. Інститут виготовив до друку такі праці: Професор Гр. Махів — Грунтознавство, проф. Воженко — Віпюградництво, проф. В. Горюдецький — Загальне хліборобство, доц. П. Савицький — Агрофізика, проф. М. Сфремов — Природні багатства України.

„Листи з Естні“, що видаються в Мадриді, в ч. 5-6 за 1951 рік поїдмольють, що в Еспанській Національній Бібліотеці в Мадриді зберігається „Острозька Біблія“ 1581 року.

З нагоди вшанування Советами „міжнародного фестивалю“ в Берліні ІІІ СУМ-у разом з Союзом Українських Студентських Організацій Німеччини вистав тутів свого представника в відповідно літературно проти тієї більшовицької маскиради. Зокрема ці дві організації видали українською, російською та німецькою мовами листівки до української молоді на рідних землях, та журналі, які передали у часинам фестивалю в Східному Берліні.

В Сопотах коло Давицьку на 88-ому році життя помер В. Дедзевич, колишній віцепрезидент галицького намісництва в роках 1917-18, член Тимчасового самоуправного крайового виділу у Львові, сенатор від УНДО у Варшаві, голова кураторії підпільних високих українських шкіл у Львові, голова Українського Католицького Союзу, заснованого митрополитом Андрусом у Львові 1931 року.

На запрошення державного департаменту культури в Бразилії в Ріо де Жанейро подорожує пара Л. та І. Манюкони ушанувала концерт із творів Скарятія, Моцарта, Шумана, Брамса, Віля Логоса, Лятошинського, Стєценка, Артемівського. Бразилійська преса дала прихильні рецензії на концерт і в числі співача пара мала серію виступів у програмі „Музичні квітні“ Радіо Національ Бразилії.

Советського патріотизму, пролетарського інтернаціоналізму, нерушимої сталінської дружби народів. Використання реток націоналізму в свідомості інтелігенції з нашим бойовим завданням — сказав В. Костенко, секретар міськимком.

СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ

До т. зв. „дня шахтаря“ більшовики розпочали в Україні „соціалістичне змагання шахтарів“, яке має бути відповіддю „на любов і піклування, на увагу і пошану, що їх виявляють до нас шахтарів, більшовицька партія, советський уряд і особито ви, товариші Сталін“. Поставлене завдання: „В ході змагання треба рішуче ліквідувати хиб в організації праці з тим, щоб забезпечити безумовне виконання зобов'язань перед Сталіном“.

(У. Думка)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

тичним зрадникам з Канади, підлим лакеям гітлерівського фашизму та американської реакції, що насмілилися виступати від імені України“. Заголовок статті був: „Геть брудні руки від України“.

ЛЬВІВСЬКІ ВИСОКІ ШКОЛИ

За даними советської преси, кожного року випускають львівські високі школи кількост спеціалістів більше як у 150 галузях. За післявоєнні роки вузи Львова випустили 1500 спеціалістів, значна частина яких родом з західних областей. Секретар львівському партії заявив, що ідейне виховання студентів та молодих наукових кадрів у Львові значно відрізняється від того, який проходить дуже поверховно. Частина студентів „неохоплена впливами партійних або громадських організацій“. А між тим „Сталін учить, що є одна галузь науки, знання якої повинно бути обов'язково для більшовиків усіх галузей науки: це марксизм лєнінізм“.

„Для кращого навчання цієї галузі науки“ міськимком розробив „спеціальні заходи“. „Великого значення ми надаємо боротьбі з проявами буржуазної ідеології серед інтелігенції, ліквідації пережитків капіталізму в свідомості молодих спеціалістів“, які повинні бути виховані на ідеях полум'яного

УВАГА! Філадельфія, Честер, Вілмінгтон, Ковтсвіл, Бріч-порт, Фінксвіл, Кемден, Трентон і Кліфтон Гайтс.

Організація Державного Відродження України, 12 Відділ Філадельфія і з Українським Золотим Хрестом — улаштувають —

В НЕДІЛЮ, 30. ВЕРЕСНЯ (Sept.) 1951 Р. ПІКНІК—ПРОГУЛЬКУ

На стрічку старої і нової еміграції на фарми в Честер. Додік з призначенням на українські народні цілі.

Без огляду на погоду пікнік відбуватиметься бо є під накряттям. До тандів гратиме добрана (укр.) орхестра CLETONES. Також гратиме Гудуцька Музика — М. ГОДОВАНЦІЯ. — Будуть різні несподіванки.

Автобусами і тикетами завідують: С. Сеньків, І. Харамбура і В. Зуляк — 847 Френклін вулиця. — А. Поточник, Ворончак і Лисинський — 1938-1940 Джермантан Евіно — Укр. Поступовий Клуб. Автобуси відходять о год. 1. попол. — Коштує в обі сторони \$1.00. Хвати автими до Честер—9th St., взяти Engle St., і хвати Route 322 до Concord Road, Farm—Savoy. О.Д.В.У. і У.З.Х. просить всі організації та громадян і давних членів та симпатиків ОДВУ в Честері і Вілмінгтоні відчувати вагу нашої зустрічі при кінці літнього сезону і поговорити про наш рідний край. — В справах інформації пікніку звертатися до Т. Fedus, 5201 Woodland Ave. Phone SA4704 9-6958.

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ І ОНОЛІЦІЯ! ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦ. ОРГАНІЗАЦІЇ

— улаштує —

ПІКНІК—БАЛЬ В НЕДІЛЮ, 16. ВЕРЕСНЯ 1951 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 214-216 Fulton Street, Elizabeth, N. J. До тандів гратиме орхестра В. БОСОГО з Нью Йорку. — Вуфет у власнім заряді. Смачні перекуски, перлишки, голубці і ковбаски. Злорозі палячки.

Внесок дохід призначений на Національний Фонд У.К.К. Початок у год. 2. пополудні до 12. вночі — Ветун \$1.00 Щиро запрошує до численної участі всі українські організації і чесних громадян — Комітет.

ПІКНІК
УКР. КАТ. НАРОХІІ,
Вунсакет, Р. Ай.
В НЕДІЛЮ,
16. ВЕРЕСНЯ 1951
(September 16th 1951)
о годині 2-ій попол.
ДОБРА МУЗИКА.
Запрошує все громадянство
Комітет.
(В разі дощу на галі,
540 Blackstone St.)

БАЛЕТНА ШКОЛА
під керівництвом прима-балерини
ВАЛЕНТИНИ ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ
ПЛАН ЛЕКЦІЙ:
Нью Йорк. Група „А“ Понеділок і Середя 4:30—5:30, Субота 1—2.
Група „Б“ Четвер 4:30—5:30, Субота 2—3 (початкувочі) Гру

ДЕМОКРАТІЯ, УРЯД ТА ОДИНИЦЯ

Ця стаття є черговою (і останньою) із серії статей, написаних на теми побудови правління в Канаді, відношення одиниці до уряду, ролі політичних партій та принципів свобод людини, застосування у нашій демократії. Ці статті виходили в редакції "Канадської Сцени" на осінь інформативних видань Відділу Канадського Громадянства в Оттаві, Раді Канадського Громадянства і Канадської Асоціації для Освіти Дорослих.

4. Політичні партії

Канадські політичні партії, подібно як і багато чого іншого в історії Канади, є продуктом британської традиції і північно-американського оточення. Початків їхнього існування слід дошукувати в історичній боротьбі за відповідальний уряд в середині 19-ого століття. Роберт Волдуін з Горінгтон Канади та Луї Іполіт Ляфонтен з Долини Канади об'єднали свої сили в організації Реформістської Партії, яка прийняла до влади в 1848 році. Їхнє досягнення було миттєвим кроком у боротьбі за політичну демократію в Канаді.

ПРАЦЯ

Потрібно ПОРТЕРІВ-ПРИБИРАЛЬНИКІВ. Також ЖІНОК чистити офіси. Стала праця вечорами. Голоситись: ACE OFFICE CLEANING 307 — 5th Ave., N. Y. City (близько 31. вулиці)

РОЗШУКИ

Пошукують вуйка, Стефана Паходко (Володимир) і Михайла Росоловського зі с. Чесники, пов. Гора, котрі виходили до Америки перед першою світовою війною. Хто знає би що про них, або вони самі, прошу писати на адресу: Karol Tomajer, 2425 Meredith St., Philadelphia 30, Pa.

Пошукують своїх приятелів військових з року 10, 11, 12. Семей ул. regiment, 2. скадрона — Stokeraw, Widen.

Пошукують КОВАЛЯ ГРИЦЯ зі села Стовпин, пов. Радехів. Писати на адресу: КОВАЛЬ СТЕФАН 150 W. Eugenie St., Chicago 14, Ill., U.S.A.

Пошукують ВОЛОДИМИРА ШЕВЕТЬКО з села Хортошовиць, пов. Заліщицький, поміщик односельчанів Леона Ганішевського, котрий вихав по першій світовій війні до ЗДА. Хто знає би про него, або він сам прошу повідомити на адресу: Wołodymur Szczepietuk, 531 E. 147 Street, Bronx, New York.

РЕАЛЬНОСТІ

НА ПРОДАЖ ФРИЗІСРІЯ в добромі місці з добрим оборотом. Чинш \$40. 48 East 7th Street New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ 4. фам. мурованний дім близько Colgate's в Джерзі Сіті по 4 і 5 кімнат, лазнички — в добрім стані і паркт. (парове опівання) на 1-ім поверху. Ціна \$8,500. M. TEMKIN, 777 Bergen Ave., Jersey City. Del. 3-1181

РІЗНІ РОДИ

АСЕКУРАЦІЯ виконує швидко в найважливіших асекураційних компаніях Нью Йорку. Асекурують від вогню склепи, дома та предмети особистого вжитку. Асекурують автомобілі, різні речі від крадіжки та дорожнечастоти. Асекурують від хворіб та нещасливих випадків.

Даю асекураційні поради, вивопною різні друки (зголюшення D.P., на перші папери і т. ін.) та аплікації в асекураційному і нотаріальному бюрі: 129 EAST 4th STREET, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 3-7480 Асекураційний агент і НОТАРІЙ О. РЕДУЧК

Український ЮВІЛЕР

мас на продаж всякого рода годинники, як мужські так і жіночі. Можна дістати різномодні перстені, заручинні з брилянтами, шлюбні обручки. Столове срібло, а також тризуб в дуже гарному виконанні для мужчин і жінок. 10 процент знижки на всі товари, хто купить тепер. Українці, пам'ятаймо, що тільки у нас і до свого! Голоситись на адресу: JOHN SARCHYNSKY 2928 Poplar St., Phila. 30, Pa. Tel.: ST. 2-7602

нім проведом Джона А. Мекдоналда вона перетворилася з коаліційної в судильну партію, що через довгі роки була у проводі канадської політики.

Насправді у 1850-их роках та 1860-их панувала значна незалежність у політичному житті Канади: існували численні групи, але жадна з них не була спроможна створити уряд виключно своїми силами. Вислідом цього були часті й наглі зміни на міністерських постах.

Консервативна Партія У 1867 році Актом Британської Північної Америки встановлено Домінію Канада. Це канадське досягнення було вислідом зручного компромісу, що його довершив лідер консервативів Дж. А. Мекдоналд. Як перший прем'єр Канади, він усвідомлював собі краще як будь хто інший, що його візія нової — канадської — домінії може бути здійснена тільки тоді, коли він зорганізує партію, спроможну витримати його владу.

Консервативна партія зуміла створити активне співпрацю між мешканцями сільською просторів французько-мовної Канади та англо-дорослими й торговельно-промисловими центрами. Завдяки великим миротворчим здібностям лідера Консервативної партії одержано енергійну підтримку римо-католицького клиру провінції Квебек, не втрачаючи широкі співпраці сильних протестантських кіл в провінції Онтаріо Дж. А. Мекдоналд поширював базу своєї партії, віділяючи чесь до народоточних протекційністських сентиментів та обстоюючи деякий час права працюючих мас.

Ліберальна партія Однак велика частина успіхів і сил Консервативної партії базувалася на слабості опозиційної Реформістської або Ліберальної Партії. Вона виступала з коаліції, яка раніше уможливила створення канадського конфедерації. Ліберальна партія під проводом старого провідника Джорджа Брауна та молодого але загадкового Едуарда Влека ніколи не могла досягнути єдності акції, бо різні групи й секції в її внутрі ще не дійшли були до

Професійні оголошення Dr. S. CHERNOFF 423 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C. Tel. GRamercy 7-7697

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ європейський лікар, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, недуги нирок і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення застосовує пеніциліни та інші лікарства. Аналіз крові, сечі і т. д. Аналіз крові для супружних дозволяє. — Провіряти \$3.00. 107 E. 17th St., NEW YORK CITY, коло 4-ої Евено і Union Sq. Години: Шодня від 10 ранку до 1 пополу, від 4—7 веч., в неділі від 11—1 пополу.

NEW YORK and NEW JERSEY АСЕКУРАЦІЯ Домів, склепів і убрання від огня; біжутерії, кожухів (furs), фотографічних апаратів та убрання від крадіжки; вікон в склепах від розбиття як також від всяких випадків в склепах і на хідниках перед склепами; автомобілів від огня, випадків та крадіжки. Також асекуруємо від всяких нещасних випадків та хворіб. Ласкаві зголюшення в справі всякого роду асекурації та продажі і купна домів, приймаємо в нотаріальнім Бюрі Стефана Ковбаснока. ANTHONY SHUMEYKO Insurance Broker 277 E. 10th Street (коло Еві А) New York 3, N. Y.

ШИОКАРТИ ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ. ГРОПШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній почті. АФІДЕВИТИ, петиції та інші потрібні документи на спровадження кривних і знайомих до Америки зі скатальщиною та інших країв. ПРОДАЄМО дома та всякого роду бизнесу. У всіх справах звертайтеся до звісного НОТАРІАЛЬНОГО БЮРА. S. KOWBASNIUK 277 EAST 10th ST., (Near Ave. A.) NEW YORK 3, N. Y.

ЛЕТА SCREAMED IN HORROR AS THE GREAT BEAST HURLED HIMSELF TO THE ATTACK.

Лета закричала з жаху, коли великий звір кинувся проти неї.

узгодження своїх інтересів. Ще важішою причиною її неспіху було те, що загальною до партію вважали надто прихильною до „сретичного“ лібералізму, який дав поштовх до безчисленних революцій в Європі. Керуючись тим мотивом, католицький клир у Канаді ставився до неї дуже критично.

Тому теж, хоч і вдалося їй прийти до влади у 1873 р. (за керівництва Олександра Мекензі) та перемогти у виборку до народу 1874 р., все таки причина тих неспіхів лежить радше у тимчасовому заволодінні Консервативної партії властодомом скандинав. Чотири роки пізніше консерватисти знову опинилися при політичній кермі.

Але після смерті Дж. А. Мекдоналда Консервативна партія швидко розкладалася, тоді як об'єднувальні елементи внутрі Ліберальної партії значно скріпилися. До того часу між двома групами лібералів — „Руж“ у Квебеку та „Ліберал“ в Онтаріо — втримувалася „сердечна угода“, а в більшості випадків дуалістичний альянс. Шодня у 1872 р. ці дві групи виступили на виборках до себе у співпраці, що вибрало спільного парламентського лідера. Коли ж тим лідером став Вілфрід Лоріє, тоді Ліберальна партія знайшла людину вистачальною популярності та політичної проникливості, яка могла добитися активної співпраці між зривкованими елементами партії.

У висліді діяння таких людей, як В. С. Філдінг та Кліффорд Сіфтон, Ліберальна Партія звільнилася від доктринерського лібералізму і стала репрезентантом усіх верств канадського суспільства. Власне шодня тепер майже всі дані на те, щоб суперничати з Консервативною Партією.

Як Консервативна так і Ліберальна партії були справді національними у північно-американському зміслі цього слова. Це позначалося перш за все у тому, що вони віділялися до всіх частин і всіх класів Канади. Шодо економічних і політичних питань, то між обома партіями не було суттєвих різниць.

Виникнення нових партій Однак шкоро чи пізніше в канадському політичному житті мусіло прийти до „революції“ й виникнення нових партій, бо були групи, які вважали, що вони неперіть по жертвувати своїми інтересами. З закінченням першої світової війни робітничі й фермерські рухи були перешкоди, що вивели їх з недоволеними. У 1919 р. Прогресивна Рух з'єднав собі чимало прихильників від Альберти до Онтаріо включно і здобув 65 місць у парламенті. Однак йому бракувало організаційної бази і в 1930 році вже тільки 12 його послів залишалися в Оттавському парламенті.

Тим менше „революція“ в канадському політичному житті розпочалася серйозно. У 30-их роках підчас економічної кризи вона розгорілася заново. На цей раз організаційна база протестуючих елементів виявилася значно сильнішою. Згадані елементи знайшли свій вислід у новій політичній партії Коммунальній Кооперативній Федерації (ССФ). Скріплення позицій робітників та фермерів в державній економіці підчас другої світової війни значно причинилося до зросту ССФ, яка шодня має свій загально-красний статут.

Інша партія, що виступає під назвою Соціального Кредиту, здобула перевагу в провінції Альберта і

є загальною — красною прихильні формально. Ці партії віділялися й віділяються не так до цілого канадського суспільства, як радше до тих економічних груп, які вважали, що їхніми інтересами пожегтвувало в користь старих партій.

Слід згадати, що комуністи є теж на канадській політичній сцені, де виступають під назвою Робітничо-Прогресивної партії. Однак вони мають тільки статус загально-красної партії, яка насправді не тільки не має переваги в жадній провінції, але не має ні одного посла у федеральному парламенті. Останній комуністичний посол був у в'язниці за шпигунську діяльність у користь Совєтської Росії.

В канадському парламенті є декілька незалежних (як півнезалежних) послів, які звичайно в голосуванні приєднуються до тієї чи іншої партії.

Від часу канадської конфедерації влада була напереміну в руках консервативних і ліберальних партій, хоча Канаді визначних державних мужин. За той час вибиралося теж, що канадський вислід є дещо менш послідовний у своїх політично-партійних переконаннях, як наприклад його американський сусід. Це бачимо з такого факту, що деякі провінції, які обрали до федерального парламенту значну кількість ліберальних послів, внутрі своїх провінційних кордонів дали підтримку позиційним партіям. Так є в Альберті, Саскачевані, Квебеку й Онтаріо.

В муніципальних виборах є менше партійної політики, а обидві старі партії виступають як незалежні спокійні кандидати, хоча звичайно переконання тих кандидатів і партійна приналежність є виборним відом.

Останньою тільки партія ССФ виявила своїх кандидатів у муніципальних виборах і давала їм підтримку цілої партійної машини. Справді політична діяльність одиниці за посередництвом партії, які мають на меті втримувати, а не вальти демократію, є зловірним проном. Кожен канадський мас шкловити свободу бути членом партії, яку собі вибере, і з деякими зможе старатися перевернути та працювати на даному посту. Це тим більше, що всі більші канадські партії і останніх роках значно поширили свій засяг діяння, а зокрема звертають особливу увагу на молоді, як матеріяку до членства і як підтримку партії.

Міжнародні обмежені товариства, які діють у Японії, вважали мир з Японією заперукою постійності їхніх інтересів у тому краю. Американські, британські і швейцарські та голландські обмежені підприємства привітали підписання спеціального бізнесового протоколу, дододного до мирового договору. Японські промислові контигуть висилати свої порцелянові вироби до ЗДА.

Відновлені дипломатичні зв'язки між Етіопією та Італією — вперше після нападу Мусоліні 1936 року на Етіопію. Італійська промислова виставка під назвою „Italia in Meil“ алаштована в торговельнім домі Мейсі при С'оммі Евено й 34 вулицю два акри простору на п'ятому поверсі. Там є м. ін. модель церкви св. Петра в Римі. Виставка триватиме 15 днів.

ПЕРЕВІЗ пасажирів, пакунків і речей у місті, поза місто і на дальшу віддачу. ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ. Голоситесь 8-10 ранку і 6-10 веч. Телефон: СУ. 9-7879 M. SHULGIN TRANSPORTATION 2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

БЕЗПЛАТНА ПРОБА на ревматичні болі АРТРИТИЧНІ Коли ви ніколи не вживали ліку званого ROSSE TABS на ці незначні мускулярні недомогання й болі, злучені з ревматизмом і впаженням жил, або з нервовим запаленням, то чому не спробувати його С'ГОДНІ на наш кошт. Його вживають тисячі людей впродовж 25 років. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ВИДАЧІВ НАШОЇ ГАЗЕТИ Запрошуємо Вас випробувати його без ніяких коштів. Дозвольте, щоб ми вислали Вам папку повної величини. ЗАЖИВАЙТЕ БЕЗПЛАТНО 24 ТАБЛІТОК. Коли не будете вдоволені палативною — часовою — полешкою, зверніть нам решту й не буде нам винні нічого. Така проба не буде коштувати Вас ні одного цента. НЕ ВИСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пишіть лише негайно Ваше ім'я й адресу до: ROSSE PRODUCTS COMPANY, Inc., Capt. C. 2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

ТАРЗАН, ч. 2674. Битва царів

Крик остороги біка-малпи змішався з диким ревом Нуми, коли Тарзан немов стріла, упав на хребет напасницького звіря. Дужа рука охопила велику боки лева.

АЧЕСОН ВИХОДИТЬ „ВЕЛИЧНИМ“ В ОЧАХ СВОГО ПРОТИВНИКА

Вашингтон. — Департамент стейту вирішив не дуже натискати на ратифікацію японського мирового договору в теперішній сесії Конгресу. На ділі уряд буде вдоволенний, якщо яка інша держава буде перша в ратифікації. Про це шодно тепер довідався Сенат, обов'язки якого входить ратифікація мирових договорів. Справу виявила дискусія в повному Сенаті, коли сен. Вільям Ф. Новленд з Каліфорнії, голова республиканського блоку, який завжди критично ставиться до адміністрації, цим разом висловив найвище признание для секретаря стейду Діна Ачесона. Він назвав конференцію в Сан Франсіско „великою дипломатичною перемогою вільного світу“.

На запит сен. Пола Г. Доглеса, демократа, чи американська делегація впроралася добре, сен. Новленд відповів: „Без жадного застереження, ціла делегація, отже секретар Ачесон, амбасадор Доллес і всі сенатори та конгресмени, які брали участь в делегації, поведилися „якнайкраще“ („in ей соперб маннер“). Оціляю це окремо сказав Новленд, що (Ачесон) „як предсідник конференції поведився велично“.

Сен. Новленд свого часу голосував проти затвердження Ачесона секретарем стейту. Відомий радіокоментатор Фултон Луїс Джуїор з Вашингтону пропонує, що саме тепер

Ачесон зречеться свого становища і що на його місце призначать найменує губ. Тамеса Е. Дюї, який недавно повернувся з подорожі на Далекий Схід.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ПОНКЕРС, Н. И. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16 вересня в селі Клубів при 13 Washington St., о год. 2-й пополу. Просимо прийти, забрати тикети на 35-літній Ювілей Тов., котрий відбудеться 17 листопада ц.р. Рівнок проситься членів приєднати нових членів. — В. Манзія, секр.

ПАСЕИК, Н. ДЖ. — Тов. ім. І. Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16 вересня, о год. 2-й пополу, в приміщенні шкільної залі української православної церкви, 45 -47 Норе Аве., Passaic, N. J. Присутність всіх членів обов'язкова. — В. Бродський, предс.; П. Велчико, рек. секр.; В. Табачук, фіз. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ Дня 24. серпня 1951 р. померла членка Бр. св. Ів. Хрестителів, від. 138 У. Н. Союзу в Глестонбурі, Ком., КСЕНЬКА КРЕПЧУК з дому Романівки. Покійна походила з села Гладків, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Умерла в 65. році життя. Останнім мужем Кирила, брата Івана та сестру Анастасію. Тіліні останки поховано на українській цвинтарі. В похороні взяли численну участь члени Бр. П'єрвті та знайомі. — В. Ів ІІ. С. Куйківич, секр.

ПОРТРЕТИ: ШЕВЧЕНКА \$0.50 ШЕВЧЕНКА \$1.00 ШЕВЧЕНКА \$5.00 ФРАНКА \$0.50 Замовляйте у: "Svoboda" 81-83 Grand Street, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРІ ЗМІНИ МЕНШКАННЯ В НЮ ЙОРКУ АБО ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО СТЕЙТІВ: NEW YORK — PENNSYLVANIA NEW JERSEY — CONNECTICUT КЛИЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО В. В. ВОГАЧЕВСЬКОГО 335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД HANUSEY MUSIC COMPANY Market 7-3093. 724 Poplar St., Philadelphia 23, Pa. Пишіть про безплатний каталог.

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ! DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARKS PLACE NEW YORK, N. Y. подає до ласкавого відомо нашої калісателі, що з днем 1-го Вересня 1951 р. відкриваємо відділ МУЖЕСЬКОТАЛІАНТЕРІЯ саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки, піжами, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom" Далше пригадуємо, що маємо на складі власного виробу ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ в найновіших фасонах ПРИСМО ОТЖЕ ЗАПТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ! Просимо слухати наш оглошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилі 1480, (станція WHOM) ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8. веч., В П'ЯТНИЦІ І С'ВЯТОТІ ДО 9:30 DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY

Ачесон зречеться свого становища і що на його місце призначать найменує губ. Тамеса Е. Дюї, який недавно повернувся з подорожі на Далекий Схід.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ПОНКЕРС, Н. И. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16 вересня в селі Клубів при 13 Washington St., о год. 2-й пополу. Просимо прийти, забрати тикети на 35-літній Ювілей Тов., котрий відбудеться 17 листопада ц.р. Рівнок проситься членів приєднати нових членів. — В. Манзія, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 24. серпня 1951 р. померла членка Бр. св. Ів. Хрестителів, від. 138 У. Н. Союзу в Глестонбурі, Ком., КСЕНЬКА КРЕПЧУК з дому Романівки. Покійна походила з села Гладків, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Умерла в 65. році життя. Останнім мужем Кирила, брата Івана та сестру Анастасію. Тіліні останки поховано на українській цвинтарі. В похороні взяли численну участь члени Бр. П'єрвті та знайомі. — В. Ів ІІ. С. Куйківич, секр.

Дня 1. вересня 1951 р. помер у 72. році життя ІВАН ОЛЕННИЧ, довголітній член Тов. Зап. Січ, від. 263 У. Н. Союзу в Фултоні, Н. Я.

Покійний походила з села Тишеска, пов. Рава Гуська, Західна Україна. Похоронена у селу Жулівці Антонію і 3 подружних синів: Михайла, Миколу і Дмитра, та 3 внуків. Похорон відбувся 4. вересня. — В. Ів ІІ. М. Лобур, секр.

ПРІ ЗМІНИ МЕНШКАННЯ В НЮ ЙОРКУ АБО ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО СТЕЙТІВ: NEW YORK — PENNSYLVANIA NEW JERSEY — CONNECTICUT КЛИЧТЕ УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО В. В. ВОГАЧЕВСЬКОГО 335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД HANUSEY MUSIC COMPANY Market 7-3093. 724 Poplar St., Philadelphia 23, Pa. Пишіть про безплатний каталог.

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ! DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARKS PLACE NEW YORK, N. Y. подає до ласкавого відомо нашої калісателі, що з днем 1-го Вересня 1951 р. відкриваємо відділ МУЖЕСЬКОТАЛІАНТЕРІЯ саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки, піжами, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom" Далше пригадуємо, що маємо на складі власного виробу ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ в найновіших фасонах ПРИСМО ОТЖЕ ЗАПТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ! Просимо слухати наш оглошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилі 1480, (станція WHOM) ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8. веч., В П'ЯТНИЦІ І С'ВЯТОТІ ДО 9:30 DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY

ПЛАСТИНКИ — РЕКОРДИ НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД HANUSEY MUSIC COMPANY Market 7-3093. 724 Poplar St., Philadelphia 23, Pa. Пишіть про безплатний каталог.

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ! DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARKS PLACE NEW YORK, N. Y. подає до ласкавого відомо нашої калісателі, що з днем 1-го Вересня 1951 р. відкриваємо відділ МУЖЕСЬКОТАЛІАНТЕРІЯ саме: першої якості сорочки, спортивні сорочки, піжами, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom" Далше пригадуємо, що маємо на складі власного виробу ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ в найновіших фасонах ПРИСМО ОТЖЕ ЗАПТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ! Просимо слухати наш оглошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилі 1480, (станція WHOM) ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8. веч., В П'ЯТНИЦІ І С'ВЯТОТІ ДО 9:30 DUNLEY HAT SHOP 14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, Sept. 16, 1951, at Church Hall, 4952 So. Pauline St., at 2:00 p.m. — Peter Trusiak, Rec. Sec.

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРС ОМОХОДОВИХ МЕХАНІКІВ І КУРС ІЗДІ. GR. 7-8951

КУРС МЕХАНІКІВ КУРС ІЗДІ АВТАМІ Пострахуємо для Вас про екзамін Лайсенсу. Намі учні дістають дипломи. Помагаємо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРС ІЗДІ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ І НЕДІЛЬНІ Інструктори фахівці. Дал. в 1916. L. TUCHNIEWICZ, директор Metropolitan Auto School 150 — 2nd Ave., близько 10th St. NEW YORK CITY

НАЙЛУЧШУ Українську або американську машинку до писання Найкраще, і найдешевше зараз можете набути в СУРМІ. Пишіть по інформації. SURMA 11 East, 7th St. New York 3, N. Y.

Михайло Канюк Український Погребник Занимається похоронами в ШКАГО І ОКОЛІЦІ Контрольована температура в каплиці. Air Conditioned Chapels KANIUK FUNERAL HOME 2319-21 W. Chicago Ave CHICAGO 22, ILL. ARmitage 6-4575

3. БЕРЕЗОВСКИ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК УПРАВІТЕЛЬ BERRY FUNERAL HOME, Inc. 525 East 6th Street, New York 9, N. Y. Phone ALgonquin 4-5746 Дні нові в модернім кольоніальнім стилі каплиці. Перторядна обслуґа в усіх похоронах без різниці масткового стану.

ІВАН БРОЩАК, нотар. Lytwyn & Lytwyn UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS AIR CONDITIONED Обслуґа Щира і Чесна Our Services Are Available Anywhere in New Jersey 801 SPRINGFIELD AVENUE NEWARK, NEW JERSEY ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІЦІ. Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

ІВАН БУНЬО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІЦІ. Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

ІВАН БУНЬО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІЦІ. Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

ІВАН БУНЬО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІЦІ. Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568